

Kantoor van afgifte: 2800 Mechelen 1

P 309638

PB-PP
BELGIË(N) - BELGIQUE

Nieuwsbrief Mossen en Lichenen - Planten - Paddenstoelen

22^e jaargang nr.3 september 2022

Verschijnt driemaandelijks

Afzendadres:
Coxiestraat 11
2800 Mechelen
studie@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be

V.u. Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

natuurpunt

Deze nieuwsbrief wordt gratis toegestuurd aan alle geïnteresseerden.
Wens je de nieuwsbrief op regelmatige basis te ontvangen, meld je dan aan op

<https://www.natuurpunt.be/pagina/plantaardig-nieuws>

Veel leesplezier!

**De volgende nieuwsbrief zal eind december verschijnen.
Artikels en kalenders kun je tot 1 december insturen naar
Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be**

**Wil je ons financieel steunen dan kan dat. Giften vanaf 40€ zijn
fiscaal aftrekbaar.**

**Storten kan op rekening nr.: BE12 230-0524745-92 met vermelding
van de volgende projectnummers:**

- *Natuurstudie algemeen110-01*

- Plantenwerkgroep2351
- Paddenstoelenwerkgroep2301
- Mossenwerkgroep2201

INHOUD

Life Dunias herstelt kustduinen 4

Nieuwsbrief Mossen & Lichenen

Planten-, mossen-, lichenen- en zwammenwerkgroep Schijnbeemden 8

Nieuwsbrief Planten

Stad en plant: het boek 13

Waarom bosplanten in Vlaanderen extreem vatbaar zijn voor droogte 13

Nationale werkgroep botanie 15

Plantenwerkgroep Gent 21

Plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus 25

Plantenwerkgroep Genk 26

Plantenwerkgroep Ogentroost 30

Ecologische werkgroep Meanderland 30

Nieuwsbrief Zwammen

Is er nog hoop voor een paddenstoelrijke herfst? 35

Paddenstoelenwerkgroep De Bron 37

Zwammenwerkgroep Zuidwest - Brabant 37

Paddenstoelenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus 38

Mycologia Zuidwest Vlaanderen 39

Life Dunias herstelt kustduinen

<https://www.natuurenbos.be/lifedunias>

Plaatselijk groeien onze duinen vol exoten. Eén van de best gekende is de Rimpelroos, die grote oppervlaktes in neemt langs de kustbaan tussen Wenduine en Bredene. Maar ook tal van andere exoten vormen hier grote, dichte begroeiingen.

De komende 5 jaar worden deze woekerplanten aangepakt in de Vlaamse kustduinen. Ze komen langs de volledige kust voor en verdringen er de lokale duinnatuur. De werken worden gecoördineerd door Natuur en Bos in het kader van het Europese LIFE DUNIAS project. Ook andere partners, waaronder Natuurpunt en de lokale besturen, zitten mee aan boord. Het project kan rekenen op financiële steun uit Europa en Vlaanderen.

Rimpelroos bedekt grote oppervlaktes tussen Wenduine en Bredene

Zeldzame natuurtypes onder druk in de duinen

In de kustduinen vind je natuurtypes die je nergens anders in Vlaanderen aantreft. Het gaat bijvoorbeeld om vochtige duinpannes of soortenrijke duingraslanden, elk met hun eigen waaier aan typische fauna en flora. Denk hierbij aan de rugstreeppad, verschillende soorten vlinders en verscheidene types orchideeën. Deze unieke duinnatuur staat onder sterke druk door woekerplanten zoals rimpelroos, mahonie, of Amerikaanse vogelkers. Ze zien er dan soms wel mooi uit, hun resultaat is dat niet! Hoe komen deze soorten daar terecht? Sommige zuiderse planten breiden zich op een natuurlijke wijze uit. Vaak echter worden ze aangeplant in privétuinen of openbare parken, vlakbij de duinen, en verspreiden ze zich zo verder in de vrije natuur. Ook wordt regelmatig tuinafval gedumpt in de natuur, waarna sommige planten zich vestigen en uitbreiden.

Naar oplossingen voor zeldzame duinnatuur in LIFE DUNIAS

Het **LIFE DUNIAS project** zal ervoor zorgen dat deze woekerplanten verdwijnen en zo meer ruimte maken voor inheemse soorten. De komende 5 jaar wordt ongeveer 50 hectare aan planten verwijderd. Omdat het vaak gaat om grote aaneengesloten oppervlaktes gebeurt dit werk met stevig materiaal zoals werkkranen. Onmiddellijk na het uitgraven worden de planten ter plekke gezeefd. Zo kan de natuur zich meteen herstellen.

Yucca's ontsnapt uit een aanliggende tuin in de duinen in De Haan.

Er zal naast de werkzaamheden zelf ook een campagne op poten gezet worden om met tuincentra en tuinaannemers in gesprek te gaan. Op terrein zal de nodige info voorzien worden voor omwonenden, bezoekers en toeristen. Ook de kustgemeentes informeren mee over de werken.

Projectpartner **Natuurpunt Studie** brengt in kader van LIFE DUNIAS onder meer woekerplanten verder in kaart aan de hand van een gedetailleerde GPS. Ook worden pollinatoren in het projectgebied geïnterviewd: zowel in het begin van het project, als na het uitvoeren van de werken, zodat kan nagegaan worden wat de eventuele invloed van dit project is op bestuivers. Als onderdeel van LIFE DUNIAS zullen ook enkele updates doorgevoerd worden op www.waarnemingen.be en zullen 3 zogenaamde 'challenges' georganiseerd worden in de app ObsIdentify. Ten slotte worden heel wat opleidingen voorzien over de invloed van woekerplanten op de biodiversiteit en over bestuivers in de duinen.

Oranje blazenstruik in de Haan, deze groeit daar veel langs de tramsporen.

Natuurpunt beheer zal als onderdeel van het project zelf acties op terrein uitvoeren. Een ploeg van arbeiders is aangeworven en heel wat materiaal wordt aangekocht, waarna in alle duinen in eigendom van de projectpartners bepaalde woekerplanten zullen bestreden worden.

Meer info: www.natuurenbos.be/life-dunias

Reinhardt Strubbe, projectcoördinator LIFE DUNIAS (ANB) reinhardt.strubbe@vlaanderen.be

Debby Deconinck, communicatiemedewerker LIFE DUNIAS (ANB) debby.deconinck@vlaanderen.be

Stefan Versweyveld, diensthoofd Projecten Natuurpunt, stefan.versweyveld@natuurpunt.be

Maarten Wielandts, projectcoördinator bij Natuurpunt Studie, maarten.wielandts@natuurpunt.be

MOSSEN & LICHENEN

Werking Mossen en Lichenen

Artikels & info

Roosmarijn Steeman (015/29.72.22) – Natuurpunt Studie
Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Educatie

Hans Vermeulen (014/47.29.50) – Natuurpunt Educatie
Graatakker 11, 2300 Turnhout

Werkgroepen Natuurpunt

Planten-, mossen-, lichenen- en zwammenwerkgroep Schijnbeemden.

Wekelijkse excursies met inventarisaties van natuurgebieden in de regio. Meer info bij colybia@telenet.be of naar info@schijnvallei.be. Je kan ook bellen voor informatie naar het secretariaat van Natuurpunt Schijnvallei op nummer 03 354 55 06.

Mossen – en lichenenwerkgroep de Haarmutsjes

We zijn geen "specialisten" maar een groep enthousiastelingen die met vallen en opstaan en onder het motto (zoals een lid van de werkgroep het mooi formuleerde) "al doende leert men" zich in de materie willen verdiepen. De werkgroep is actief in het Scheldeland en Waasland. Meer info: Lou Roelandt lou.roelandt@skynet.be

Limburgse werkgroep voor lichenologie

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/limburgse-werkgroep-voor-lichenologie>

Wil je geregeld up to date blijven omtrent onze werkgroep? Stuur dan een e-mail naar werkgroep.lichenologie@gmail.com zodat je onze nieuwsbrief kunt ontvangen!

Werkgroep Bryologie en Lichenologie (WBL)

De werkgroep heeft tot doel om de studie van de Bryologie en Lichenologie in Vlaanderen te bevorderen. Als voornaamste activiteit worden excursies in België en in het buitenland gehouden waarop de flora van de bryofyten (bladmossen, levermossen en hauwmossen) en van de lichenen (korstmossen) wordt geïnventariseerd en bestudeerd. Er worden ook determinatiedagen ingericht.

Meer info en nieuwtjes lees je op <https://www.mossenkorstmossen.be/>

Planten-, mossen-, lichenen- en zwammenwerkgroep Schijnbeemden

Zoerselbos: Negen kuilen op 22/07/2022 IFBL c5 13 32-34

Terrein: Zoerselbos is een gevarieerd natuurgebied met ook enkele weidegebieden....

Deelnemers: Kris Bracke, Jef Van Beek, sporadisch nog anderen en Karl Hellemans.

Opmerkingen: bij de start aan het bezoekerscentrum vonden Jef en Kris reeds Amoebekorst, Gewoon purperschaaltje en Verzonken schriftlicheen op een leilinde aan de ingang, mooi!

Opnieuw gingen we op stap naar het gebiedje de Negen kuilen in Zoerselbos voor een planteninventarisatie. Ik zeg wel "gingen we opstap"! De blik op oneindig zetten met een "bonte bende natuurvorsers" en naar een gebiedje trekken is een hele onderneming. Vandaag was dat niet anders, wat is er onderweg al niet te zien! Planten, zwammen, insecten, myxo 's en lichenen en misschien vergeet ik nog wel wat! In elk geval bereikten we pas na 1u30 de plaats waar we in feite moesten zijn. Natuurbewondering en onderzoek liet zich in elk geval gelden en leverde een bonte oogst aan opnames, fascinerend!

Ook lichenen lieten zich hier en daar opmerken. Zo vonden we regelmatig op de eiken naast de beek (tamelijk vochtige omstandigheden) Roestbruin schorssteeltje (*Chaenotheca ferruginea*, foto 1 en 2), een coniocarp (Gr.'konios' = verkleinwoord van 'konos, kegel en 'karpos' = vrucht, met kegelvormige vruchten) dus kegeltje dat gelicheniseerd is. Deze vrucht-lichamen zijn niet altijd duidelijk te zien (een paar beginners hadden het er moeilijk mee) maar Kris wist daar toch een prachtige vergrote opname van te maken! Buiten de andere lichenen was het ook wel interessant om Grijsgroene stofkorst (*Buellia griseovirens*, foto 2 en 3) aan te treffen. Niet in zijn gewone doen met reeds blauwgrijze soralen maar gewoon grijzig soredieus en met K ook rood verkleurend. Verder wist Kris ook nog een opmerkelijke opname te maken van een niet zo fotogeniek licheen: Gelobde poederkorst (*Lepraria finkii*, foto 5). Deze is wat dikker, vlokkingiger en groener dan Gewone poederkorst en meestal op nattere plaatsen te vinden. De foto van Kris vond ik veel beter dan in de laatste Veldgids te vinden is! Groot is onze lijst niet geworden maar het was wel aangenaam om al deze wondere structuren te ontdekken en waar te nemen in onze "heilige natuur"!

	Zoerselbos negen kuilen	c5 13 32-34	22/07/2022		
	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Substraat	Herb	Zz - RL
1	<i>Arthonia radiata</i>	Amoebekorst	Linde		a TNB
2	<i>Arthonia spadicea</i>	Inktspatkorst	Els		a TNB
3	<i>Buellia griseovirens</i>	Grijsgroene stofkorst	Eik	KH1797	a TNB
4	<i>Chaenotheca ferruginea</i>	Roestbruin schorssteeltje	Eik		a TNB
5	<i>Flavoparmelia caperata</i>	Bosschildlicheen	Els		a TNB
6	<i>Lecanora chlarotera</i>	Witte schotelkorst	Tak		a TNB
7	<i>Lecidella elaeochroma</i>	Gewoon purperschaaltje	Linde		a TNB
8	<i>Lepraria finkii</i>	Gelobde poederkorst	Schors		a TNB
9	<i>Lepraria incana</i>	Gewone poederkorst	populier		a TNB
10	<i>Parmotrema perlatum</i>	Groot schildlicheen	Tak		a TNB
11	<i>Physcia adscendens</i>	Kapjesvingerlicheen	Eik		a TNB
12	<i>Pseudoschismatomma rufescens</i>	Verzonken schriftlicheen	Linde		a TNB
13	<i>Punctelia subrudecta</i>	Gestippeld schildlicheen	Eik		a TNB
14	<i>Xanthoria parietina</i>	Groot dooierlicheen	Eik		a TNB

Zeldzaamheidsklassen	Nederlandse normen	nieuwe normen van 2011
zzz = uiterst zeldzaam	zz = zeer zeldzaam	z = zeldzaam
aaa = heel algemeen	aa = zeer algemeen	a = algemeen
0 = uitgestorven		
p = parasiet (geen zz)		
Rode Lijst-categorieën	OG=onvoldoende gegevens	OV-1 onregelmatige voortplanter
VN=Verdwenen in Nederland	EB = ernstig bedreigd	BE = bedreigd
KW = kwetsbaar	GE = gevoelig	TNB= thans niet bedreigd

Foto 1: Roestbruin schorssteeltje (*Chaenotheca ferruginea*)

Foto 2: Detail Roestbruin schorssteeltje (*Chaenotheca ferruginea*) foto Kris!

Foto 3: Grijsgroene stofkorst (*Buellia griseovirens*)

Foto 4: grijsgroene stofkorst (*Buellia griseovirens*) met K+ = rood.

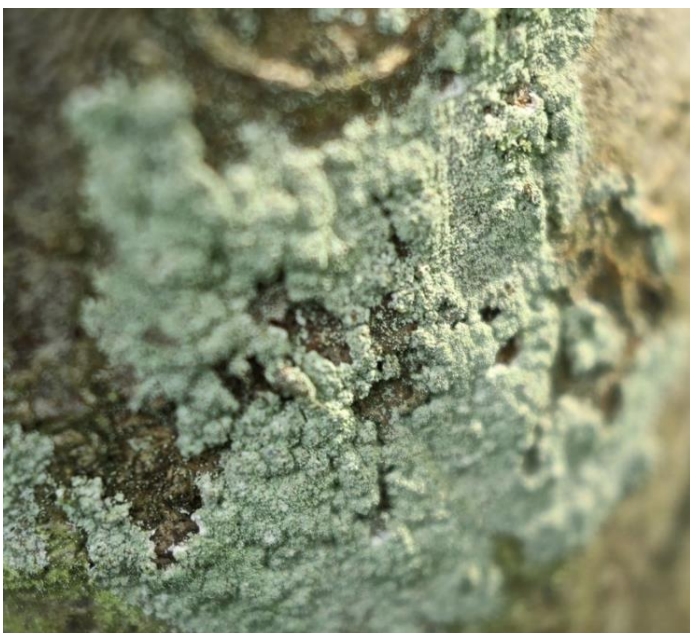
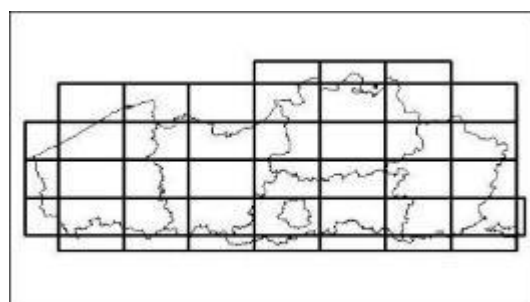

Foto 5: gelobde poederkorst (*Lepraria finkii*) foto van Kris!

PLANTEN

Plantenwerking Natuurpunt

In het Vlaamse land zijn tientallen plantenwerkgroepen actief binnen Natuurpunt.

Zij organiseren jaarlijks talrijke excursies voor beginners tot gevorderden.

Veel plantenwerkgroepen gaan op "streeptocht". "Strepen" is inventariseren op kilometerschaal (via het 'IFBL-raster') met behulp van een streeplijst. De gegevens van deze streeptochten kunnen gebruikt worden in het kader van atlasprojecten.

Daarnaast spitsen de meeste werkgroepen zich toe op de studie en inventarisatie van natuurgebieden. Een aantal werkgroepen doen zelfs aan vegetatiekunde door vegetatie-opnames te maken van percelen (met de schaal van Tansley) en/of van permanente proefvlakken (met de schaal van Braun-Blanquet).

Iedereen kan zich bij een werkgroep aansluiten om deel te nemen en bij te leren.

Plantenwerkgroepen

Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/fon-plantenwerkgroep>

Nico.wysmantel@telenet.be

Nationale Werkgroep Botanie

André Van den Bergh

tel. 052/35.05.18

GSM 0472/68.83.35

<https://plantenwerkgroep.wordpress.com/>

lokale-plantenwerkgroepen/nationale-werkgroep-botanie/

andrevandenbergh@yahoo.com

NWB

Regionale plantenwerkgroepen

Plantenwerkgroep Duinviooltje

Plantenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen

Plantenwerkgroep Meetjesland

Plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus

Plantenwerkgroep Allium-Denderstreek

Plantenwerkgroep Zuid-West-Brabant

Plantenwerkgroep Oost-Brabant

Plantenwerkgroep Thalictrum

Ecologische werkgroep Meanderland

Plantenwerkgroep Genk

Plantenwerkgroep Noord-Limburg *De slobkousjes*

Haspengouwse plantenwerkgroep

Plantenwerkgroep Voeren

Limburgse plantenwerkgroep

Lokale plantenwerkgroepen

Plantenwerkgroep Westland

Plantenwerkgroep Markvallei

Plantenwerkgroep Gent

Plantenwerkgroep Scheldeland

Plantenwerkgroep Naturelaar – 's Heerenbosch

Natuurstudiewerkgroep Klein-Brabant

Plantenwerkgroep Wielewaal (regio Lier)

Plantenwerkgroep Holsbeek

Plantenwerkgroep Schijnbeemden

Plantenwerkgroep FONAS

Plantenwerkgroep Ogentroost

Plantenwerkgroep Antwerpen Stad

NP Hasselt – Zonhoven SAP-clubje

Natuurstudiewerkgroep Oude Spoorweg

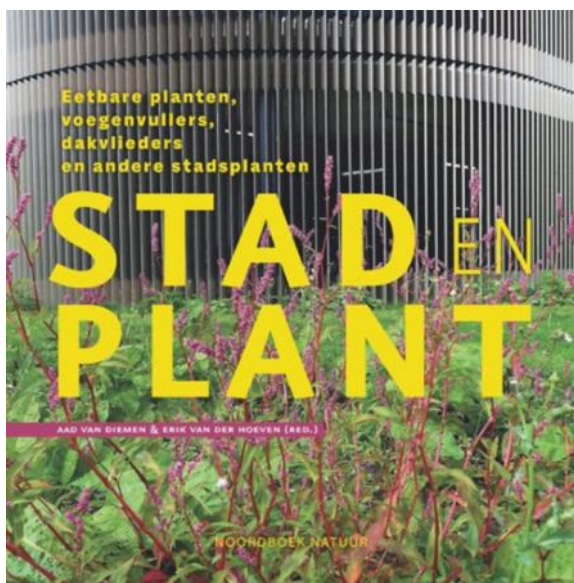
Plantenwerkgroep Natuurpunt Lanaken

Plantenwerkgroep Haacht

Bramenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus

Plantenwerkgroep Antwerpen Noord

Stad en Plant: het boek

Uit de meer dan 300 stukjes die inmiddels op de Nederlandse stadspantensite <https://www.stadsplanten.nl/> verschenen werden er 80 geselecteerd, wat bewerkt en geordend in acht hoofdstukken met een inleiding. Er is een samenhangende, maar ook speelse inkijk gegeven in de wereld van stadsplanten en stadsfloristen. Ervaren floristen schrijven op een aanstekelijke manier over bijzondere planten en de dynamiek in de stad. Over de bijzondere relatie tussen mensen, bomen en kruiden en wat een groene stad ons kan brengen. In een steeds hoger tempo verschijnen nieuwe planten in Nederland en België en in bijna alle gevallen als eerste in de stad.

Hoe gaan we om met deze nieuwkomers? Door allerlei bouwactiviteiten en wegwerkzaamheden ontstaan situaties waar nieuwe planten zonder concurrentie kunnen opslaan. Zijn deze soorten ongewenst en roeien we ze uit of juist niet? Daarnaast brengen de bewoners vanuit tuincentra allerlei exoten naar binnen. Dit leidt tot een spannende wisselwerking tussen planten, omgeving en mensen in de stad, met als gevolg een enorme variatie. De verbazing, verwondering en nieuwsgierigheid van de auteurs over deze processen en de planten spat van elke pagina.

ISBN: 9789056158668. Auteurs: [Aad van Diemen & Erik van der Hoeven \(Red.\)](#) Bindwijze: Paperback
Pagina's: 192 Prijs: € 22,50

Waarom bosplanten in Vlaanderen extra vatbaar zijn voor droogte

Juli 2022 was historisch droog, en ook augustus is goed op weg om droogterecords te laten sneuvelen. Ook de voorbije zomers (o.a. 2018, 2019 en 2020) werden gekenmerkt door extreme droogte. De opeenvolging van droge zomers sinds 2015 is minstens in de voorbije 2100 jaar ongezien. Er wordt verwacht dat droogtestress zal leiden tot een verlies aan plantendiversiteit in bossen, in het bijzonder in gebieden waar het bosareaal sterk versnipperd is, zoals Vlaanderen. Hier resten immers nog maar weinig echte boskernen met een koel en vochtig microklimaat.

Vele bosplanten profiteren van het koele en vochtige *microklimaat* in bos. Door schaduw en verdamping (evapotranspiratie) kan een gesloten kronendak **klimaatextremen bufferen** met lagere maximumtemperaturen in de zomer, en hogere minima in de winter tot gevolg. Bossen hebben ook een hogere vochtigheid in lucht en bodem. Een wereldwijde studie toonde aan dat de gemiddelde en maximale temperatuur respectievelijk gemiddeld 1,7 °C en 4,1°C lager zijn onder de kronen dan buiten het bos. Omgekeerd is de minimumtemperatuur in bossen gemiddeld 1,1°C hoger dan buiten het bos. Bossen functioneren dus als het ware als een thermische isolator, waardoor de temperaturen er minder fluctueren dan buiten het bos.

In de bosrand echter, is deze klimaatbuffering minder sterk, en worden de soorten veel meer blootgesteld aan het *klimaat buiten bos*, en dus ook aan klimaatverandering. In Vlaanderen zijn er in totaal **bijna 70.000 km bosranden** en bevindt maar liefst 15% van het bos zich op minder dan 10 m van de grens met een ander landgebruik, en dus in de bosrand. Dit is het resultaat van de sterke landschapsversnippering. Waar men vroeger grote oppervlaktes van aanéénsluitend bos vond, vindt men nu een versnipperde matrix van kleine bosjes, doorkruist met wegen, bebouwing en steden, en landbouwgebied.

Bijgevolg zullen heel wat **soorten in de bosrand onder druk komen te staan** als gevolg van klimaatverandering. De opeenvolging en intensiteit van extreme droogtes in Europa sinds 2015 zijn ongeëvenaard in de voorbije 2.100 jaar, en er wordt verwacht dat dit nog verder zal toenemen, ook in Vlaanderen. We verwachten dat dit zal leiden tot een verandering in de samenstelling van de plantengemeenschappen in bosranden. Vooral zogenaamde **bosspecialisten**, goed aangepast aan het donkere en vochtige klimaat in de boskern, zoals bv. Klaverzuring, Daslook en Boshyacint, riskeren sterk achteruit te gaan als gevolg van klimaatverandering in combinatie met versnippering. **Generalisten**, zoals Grote brandnetel en Look-zonder-look, die zich gemakkelijker kunnen aanpassen aan de toekomstige klimaat-condities, kunnen in de plaats komen. Deze verschuiving in soortensamenstelling wordt helaas nog verder in de hand gewerkt doordat bosspecialisten vaak een lagere verspreidings- en kolonisatiecapaciteit hebben. Het eindresultaat is wat we noemen 'biotische homogenisatie': overall vinden we dezelfde beperkte set soorten met een groot aanpassingsvermogen terug, terwijl gespecialiseerde soorten verdwijnen. Met andere woorden: biodiversiteit gaat verloren! Dit werd reeds bevestigd door onderzoek in boreaal bos in Zweden, waar droogte de meest negatieve impact had op biodiversiteit in de minder gebufferde bosranden.

Daslook, een bosplant die liever een koel microklimaat heeft (foto: Marcel Bex).

De voorspelde toename in extreme droogtes en hittegolven kan dus dramatisch zijn voor de biodiversiteit in bossen. Een aantal cruciale natuurbehoudsmaatregelen kunnen helpen om de schade te beperken door het **in stand houden van goed gebufferde boskernen**. Uiteraard moet verdere versnippering van het bosareaal tegengegaan worden, en moet gestreefd worden naar bosuitbreiding aansluitend op bestaande boscomplexen om het aandeel rand te verlagen ten opzichte van het aandeel kern. Verder kan ingezet worden op het behoud of de aanleg van bufferzones rondom biologisch waardevolle boskernen en op het verhogen van de connectiviteit tussen geïsoleerde bosfragmenten. Ook een aangepast bosbeheer is noodzakelijk, met ingrepen op boomniveau om een continu gesloten kronendak te garanderen. Tot slot kan droogtestress beperkt worden door het **versterken van het**

hydrologisch netwerk in het bos via herstel van bospoelen en overstromingszones. Op deze manier behouden en/of creëren we een veilige schuilplaats voor waardevolle bosplanten die niet opgewassen zijn tegen het sterk veranderende klimaat.

Tekst: Leen Depauw, Pieter De Frenne (Forest & Nature Lab, UGent)

Nationale werkgroep botanie

VERSLAG BOTANISCH VERLOF SCHWÄBISCHE ALB 2022

Maandag 23 mei: Parking Untere Au te Laiz – rotsen – bos – Gespaltener Fels – hooilanden oude Donauarm

Het was even wennen om de uitbundige flora op de Jura rotsen te aanschouwen. Zoveel plantenweelde op een kleine plaats waren we in Vlaanderen niet meer gewoon. Eerst werden de randen bekeken en daarna ging het via een steil pad omhoog. Een klein bleekgeel bloemetje uit de kruisbloemfamilie werd als *Alyssum montanum* gedetermineerd. Al snel volgde een heel gamma planten uit de kalkstreek: *Geranium sanguineum*, *Helianthemum nummularium* ssp. *nummularium*, *Melica ciliata*, *Cornus mas*, *Satureja montana*, *Seseli libanotis*, *Globularia bisnagarica*, *Onobrychis viciifolia*, *Bromus erectus*, *Helictotrichon pubescens*, *Ligustrum vulgare*, *Aquilegia atrata*, *Cotoneaster integerrimus*, *Bupleurum falcatum* en *longifolium*. Ook kwamen enkele bergplanten op de lijst: *Knautia dipsacifolia*, *Ribes alpinum* en *Carex montana*. We kwamen op de top van het rotsplateau en vonden er een geschikte plaats voor de picknick. De lucht werd somber en er dreigde onweer. We keerden vlug terug naar de wagens, waar we juist op tijd konden schuilen voor het onweer. Na een halfuur klaarde de hemel op en konden we verder via het bos naar de Gespaltener Fels, een kalkrots met prachtig uitzicht op de Donauvallei. In het bos vonden we heel wat *Carex digitata*, alsook *Neottia-nidus-avis*, *Cephalanthera damasonium* en *Orchis mascula*. Op de Jura rots vonden we *Saxifraga paniculata* en een onbekende gele composiet, die Andre De Jonghe 's avonds als *Leontodon incanus* determineerde. Via de bloemrijke hooilanden met veel *Campanula patula* en *Salvia pratensis*, alsook *Rhinanthus alectorolophus* en *minor* keerden we terug naar de parking.

Bergdravik - *Bromus erectus*

Bijenblad – *Melittis melissophyllum*

Dinsdag 24 mei: Parking Rehletal tussen Hattingen en Engen

Vandaag moesten we iets verder rijden naar de westelijke rand van de Schwäbische Alb om de Vrouwenschoentjes te kunnen bewonderen op een voormalige bosweide. Op de parking van het Rehletal hadden we de indruk van een gewoon alledaags bosgebied met weinig variatie. Maar naarmate we de stijgende bosweg volgden, ontdekten we de eerste exemplaren van *Cypripedium calceolus* en wat verder waar het gebied afgebakend was met koorden om vertrappeling te voorkomen, konden we de talrijke Vrouwenschoentjes bekijken. Ze stonden vooral in groepjes bijeen met daartussen heel veel *Melittis melissophyllum*. Het was trouwens de enige vindplaats van Bijenblad gedurende onze botanische week. Verder konden we nog enkele nieuwkomers verwelkomen op de lijst: *Lonicera alpina*, *Polygala chamaebuxus*, *Daphne cneorum*, *Rhamnus saxatilis*, *Dictamnus albus*, *Viola mirabilis* en *Petasites albus*. Voor de picknick keerden we terug naar de auto's en na de middag verkenden we verder het bosgebied met *Cephalanthera damasonium*, *C. longifolia* en *C. rubra*, alsook *Platanthera chlorantha*. Dan ging het steil bergaf door een hooiland met *Briza media*, *Carum carvi*, *Brachypodium pinnatum*, *Anthericum liliago* en *Bromus erectus*. We ontdekten er ook nog *Orchis militaris* en *O. purpurea*. Via een pad langs de Schwarzwaldbahn keerden we terug naar de wagens.

Woensdag 25 mei: Parking Zitterhof in Pfeffingen

Vandaag verkenden we de noordrand van de Alb, waar de cuesta steil afbreekt en een hoogteverschil van zowat 200m maakt. Aan de rand van het landbouwgebied op het plateau begon de streepocht met een eerste vaststelling, die ook de volgende dagen zou blijken: *Carum carvi* en *Tragopogon orientalis* groeiden algemeen in de halfbemeste graslanden en aan de randen vonden we massaal *Rhinanthus alectorolophus*. Langs de bosrand noteerden we o.m. *Cephalanthera damasonium*, *Chaerophyllum aureum*, *Lilium martagon*, *Luzula luzuloides*, *Neottia nidus-avis*, *Poa chaixii*, *Polygonatum multiflorum* en *verticillatum* en *Anthericum liliago*. Op de kam konden we genieten van een fraai uitzicht op de Hohenzollernburg. Bovendien was het de ideale picknickplaats. Daarna ging het richting Irrenberg, waar we talrijke ex. van *Gentiana lutea* ontdekten tussen de vele Harige ratelaars. Verder groeide *Carex montana* er algemeen en vonden we ook nog enkele nieuwkomers zoals *Asperula cynanchica*, *Bupleurum falcatum*, *Dactylorhiza maculata*, *Genista sagittalis*, *Gymnadenia conopsea*, *Koeleria pyramidata*, *Ononis repens*, *Platanthera bifolia*, *Aster bellidiastrum*, *Filipendula vulgaris*, *Tanacetum corymbosum*, *Trifolium montanum* en *rubens*, *Anemone narcissiflora*, *Phyteuma orbiculare*, *Trollius europaeus*, *Lotus maritimus* en *Potentilla alba*. We kwamen aan de Hundsrücken (een steile kam met veel oude grenspalen, die het gebied van de toenmalige koninkrijken en hertogdommen afbakende en zelfs nu nog als gemeentegrenzen fungeren), waar we bergaf tussen de hooilanden en bossen verder

gingen om via een verkorting aan de andere parking van het natuurgebied met rustbanken te komen. Nog even verpozen alvorens de lange klim aan te vatten naar het Zitterhof, waar de wagens geparkeerd stonden. Intussen waren enkele deelnemers achter gebleven, die Jan dan met de wagen ging ophalen. Op de terugweg was het oppassen geblazen bij de flitspaal in een straat waar werken aan de gang waren en de snelheid beperkt was tot 30 per uur.

Donderdag 26 mei: VM: Parking Bergsteig Fridingen - Donautal en NM: Dechental

In de voormiddag deden we een gemakkelijke wandeling in het Donautal met enkele hooilanden en houtkanten. Naast de al vertrouwde plantenweelde in de graslanden, vonden we ditmaal ook *Campanula glomerata*. Langs de houtkanten konden we toch ook een weelderige plantengroei bewonderen met *Lithospermum officinale*, *Actaea spicata*, *Astrantia major*, *Atropa bella-donna*, *Corydalis cava*, *Euphorbia dulcis*, *Galium boreale* en *G. sylvaticum*, *Hypericum hirsutum*, *Lonicera alpigena*, *Paris quadrifolia*, *Sanicula europaea*, *Ribes alpinum*, *Valeriana tripteris* en *Stachys alpine* en *S. recta*.

We picknickten op de parking en na de middag ging het richting Dechental. Aan de rand van een bos was het gebied afgespannen en we beseften direct waarvoor. Er groeiden Vrouwenschoentjes tot zelfs aan de afspanning, zodat de fotografen hun hart konden ophalen. Ook *Aster bellidiastrum* en *Muscari botryoides* trokken onze aandacht, alsook enkele exemplaren van *Orchis militaris* en *Ophrys insectifera*. We trokken verder naar het volgende bosgebied met opnieuw talrijke groepjes van *Cypripedium calceolus*, alsook enkele planten van *Cephalanthera damasonium* en *C. longifolia*. Verder vonden we ook noch *Platanthera bifolia*. In het bos groeide ook veel *Melampyrum sylvaticum*. We keerden terug langs dezelfde weg, waar Luc Allemeersch een Grote bremsraap gevonden had, die als *Orobanche caryophyllea* gedetermineerd werd.

Vrouwenschoentje – *Cypripedium calceolus*

Vrijdag 27 mei: Parking Untere Au te Laiz via de rechter Donauoever naar het voormalig station van Inzigkoven

We vertrokken van dezelfde parking op de eerste dag, maar ditmaal verkenden we de rechteroever van de Donau. Eerst kwamen we voorbij een wegberm met veel ingezaaide planten, die dan ook op andere plaatsen verder verwilderden, zoals *Agrostemna githago*. Op een wat verwilderd stuk langs de straatkant vonden we *Carduus personata*. Over de brug trokken we verder naar de velden en hooilanden langs de Donau. Onderweg aan een woonwijk determineerden we *Hieracium lachenalii* en *H. piloselloides*. Langs een verhoogde dijk ging het verder in de richting van een bos. Op de dijk groeide weelderig *Bunias orientalis* en langs de bosrand groeide massaal *Geranium phaeum* ssp. *phaeum*,

misschien verwilderd vanuit de kloostertuin van Inzigkoven. Het bos zelf herbergde de dagelijkse soorten als *Lathyrus vernus*, *Asarum europaeum*, *Prenanthes purpurea* en vele andere. Een open plek in het bos met enkele geveld bomen was een ideale plek voor de schoofzak. Even verder wandelden we door de poort van het voormalige klooster van Inzigkoven en ging het verder langs een mooie lindendreef, die op het einde uitkwam op de variëteit naar de Amalienfelsen, van waar we genoten van een prachtig panorama op de Donauvallei. Op de rotsen stond *Saxifraga paniculata*, *Alyssum montanum* en *Seseli libanotis*. Via een mooi rotspaadje kwamen we in een ravijnbos met *Polystichum aculeatum* en aan de Teufelsbrücke determineerden we vegetatief *Digitalis grandiflora*. Verder groeide ook heel wat *Phyllitis scolopendrium*. Na de afdaling volgden we nog even een beekje langs de weilanden met *Berula erecta*, *Caltha palustris* en *Scrophularia umbrosa*. We arriveerden aan de Donaubrug, waar we in het water *Ranunculus fluitans* ontdekten en op en langs het spoorwegterrein aan het voormalig station werden nog *Verbascum lychnitis*, *Nepeta racemosa*, *Geranium purpureum* en *Linum usitatissimum* genoteerd.

Zaterdag 28 mei: Unterschmeien – Schmeiental tot Oberschmeien en terug langs de verkeersweg

André

Vandenbergh

We parkeerden op de ruime parking aan het kerkje en volgden de linkeroever van de Schmeien. De kalkrotswand naast de parkeerplaats leverde opnieuw een heel gamma van bekende kalkplanten, maar verder aan de bosrand stond een onbekende plant, die eerst als een composiet aanzien werd, maar uiteindelijk een kruisbloemige bleek te zijn. Willy kwam uit op *Sisymbrium strictissimum* en dit scheen achteraf de juiste determinatie te zijn. Over de brug kwamen we op de andere oever, waar we een steil paadje omhoog moesten. Uitgebloeide bladeren en vruchtresten wezen opnieuw naar *Corydalis cava*. Verder door het bos daalden we af naar Oberschmeien, waar we aan de oever van de waterloop een geschikte picknickplaats vonden. Verder keerden we terug via de wegrand met nog een aantal interessante rotsplanten, waarop we *Cardaminopsis arenosa* ssp. *arenosa* en ssp. *borbasii* aantroffen, maar ook *Lactuca perennis*, *Cotoneaster integerrimus*, *Melica ciliata*, *Globularia bisnagarica*, *Teucrium botrys* en *Stachys recta*. In de goot van de straat troffen we nog *Puccinellia distans* aan, een zoutminnende plant die er kan overleven door het vele strooizout in de winter. We kwamen terug aan de kerk, waar we op een rots nog enkele vetplanten konden benoemen: *Sedum album*, *rupestre* en *sexangulare*. Hiermee kon de laatste streeplijst afgesloten worden.

Onze botanische week was zoals gewoonlijk veel te vlug voorbij. Ik bedank alle deelnemers voor de aangename sfeer in de groep, alsook voor het ijverig opzoeken en determineren van de planten. Ook dank aan Claude voor de mooie foto's voor het verslag.

Verslag streeptocht NWB - Omgeving Bedrijventerrein Wiedauwkaai Wondelgem op 25/06/2022 - km-hok D3-12-21.

Willy Desmettre

Aanwezig: André Van den Bergh, Nico Wysmantel, Karel De Waele, Willy Herreman, Roland Werbrouck, Luc Van Craen, Christine Troch, Danny Minnebo, Pierre Van Vooren, Karin Thiers, Marc Detollenaere, Geert Ranson, André De Jonghe, Claude Gransart, Chris Bruggeman, Antoon De Rycke, Kristel Keppens, Peter De Dauw, Hedy Lecomte, Johan Peelman, Alain Croibien, Willy Desmettre
Toen de lucht eindelijk was opgeklaard na een regenvlaagje, stonden we met 22 mensen aan het station van Wondelgem. We begonnen met de verkenning van de stationsbuurt. Dubbelkelk en Bleekgele droogbloem waren hier overal aanwezig, maar ook Klein robertskruid was er te zien. Op het perron aan de overkant trok vooral de *Epilobium brachycarpum* onze aandacht. Deze slanke basterdwederik is afkomstig uit Noord-Amerika, en wordt hier nu af en toe in de buurt van spoorwegterreinen teruggevonden.

Via de Sloepstraat, met de onvermijdelijke Kransmuur, trokken we naar het Driemasterpark, waar we Geel walstro, Vijfdelig kaasjeskruid, Grijskruid, Zwarte bes, Kruipwilg, Rechte rolklaver, Bolletjesraket, Stippelklaverzuring en Herfstalsem aan ons lijstje konden toevoegen.

Wat verder kwamen we dan aan op de braakliggende percelen van het bedrijventerrein. Deze percelen, die vroeger gebruikt werden door de NMBS, wachten momenteel nog op een sanering, daar er zich daar een creosoteerwerf bevond, waar de dwarsliggers voor de spoorwegen werden behandeld, en de gronden zijn er ook verontreinigd met zware metalen.

In de berm zagen we er direct massa's Kruipend stalkruid. Op het perceel zelf waren de *Potentilla*'s goed vertegenwoordigd met Viltganzerik, Noorse ganzerik en Middelste ganzerik. Er was zowel Zilverhaver als Vroege haver te zien en verder vonden we er o.a. Smalle rolklaver, Kleine rupsklaver, Bleke morgenster en Frans walstro.

In de buurt van het spoorwegterrein zagen we verschillende *Verbascums*, waarbij de ene duidelijk een Zwarte toorts was en de andere een Koningskaars. Een derde exemplaar was moeilijker te determineren, en bleek uiteindelijk *Verbascum x semialbum* te zijn, de kruising tussen de 2 vorige.

De rand van de nieuw aangelegde en nog afgesloten Bezaanstraat kleurde aan de ene kant roze door het vele Bont kroonkruid. Aan de andere kant ervan stond er een toef Paardenhoefklaver. Het was voor iedereen een raadsel hoe deze plant, die in Vlaanderen normaal niet voorkomt, hier terecht gekomen is.

Dit was nog niet de laatste van de verrassingen die dat perceel ons te bieden had, want Moerasbeemdgras hadden we hier ook niet verwacht. Verder stond er o.a. nog Klein fakkelgras, Muurbloemmosterd en Gifsla.

Daarna keerden we terug langs de gracht, waar vooral de vele Grijs mosterd opviel. Onze Waalse deelnemer waagde zich daar naar beneden om bevestiging te krijgen dat er naast de Pitrus ook Biezenknoppen stond en dat de *Nasturtium de Witte waterkers* was met zaden in 2 rijen in ieder hokje van de vrucht. Verder stond er op het braakliggend veldje Rapunzelklokje en Keizerskaars. In de Driemasterstraat zagen we enkele ontsnapte tuinplanten in de straatgoot zoals Tuinlobelia en Calibrachoa, en we konden ook nog Akkermelkdistel, Rode schijnspurrie en Kleine duizendknoop aan onze lijst toevoegen op onze weg naar het station.

Na onze middagpauze trokken we via de Kapiteinstraat en de Panterschepstraat naar de Meulestedebrug. Onderweg zagen we o.a. Akkerkers en Steenkruidkers, en helaas ook Reuzenberenklauw aan het Lievekanaal. Eenmaal aan de Wiedauwkaai konden we verschillende waterplanten noteren zoals Gele waterkers, Waterzuring en Grote engelwortel. Langs de straat zagen we Platte rus en Plat beemdgras, terwijl Zilte schijnspurrie, Hertshoornweegbree en Stomp kweldergras er stonden als getuigen van de gepekelde wegberm. Ook de Gevlekte scheerling was al tot hier doorgedrongen.

We sloegen af aan de Buitensingel, waar er op de hoek nog *Avena barbata* te zien was. Deze onderscheidt zich van de andere haversoorten door de sterk behaarde lemna's en de gespleten top van de lemna's. We verkenden daarna ook nog het braakliggende terrein aan de Lieve, waar zwarte els en hartbladige els broederlijk naast elkaar stonden.

Daarna gingen we naar de andere kant van het km-hok waar er in de gracht in de Vroonstalledries Bleke basterdwederik werd gezien, waarvan de bladen aan de voet in een lange steel zijn versmald. Op het kerkhof vonden we mannetjesereprijs, en verder in het park zagen we Drienerfmuur en Brede wespenorchis.

Van daaruit gingen we terug naar onze startplaats. We kwamen daar juist op tijd aan om de eerste regendruppels voor te zijn. Intussen hadden we 330 verschillende planten aangestreept op onze lijst.

Inventarisatie Zaterdag 9 juli - Wolvertemse beemden

André Vandenberg

Met 15 deelnemers konden de plaatselijke gidsen Kaat en Luc naar de natuurreservaten van de Wolvertemse beemden trekken. Langs de wegganten ontdekten we al Gewone agrimonie, Heelblaadjes en wilde marjolein. In het bos was het een lichte klauterpartij tussen, over en onder omgevallen bomen. Uit dit bos onthouden we vooral hangende zegge, hoge cyperzegge, eenbes en zwarte bes. Enkele vochtige hooilanden, die nu heel droog stonden bezorgden ons enkele typische soorten, zoals Brede orchis, Echte koekoeksbloem, Valse vos-zegge, Gewoon reukgras en Kamgras, alsook Egelboterbloem. De bijna drooggevallen poelen herbergden de zeldzame grote boterbloem, Gewone waterbies, Veerdelig tandzaad, Gevleugeld hertshooi en Gevleugeld helmkruid. Op een grote kapvlakte vonden we nog Borstelbies, *Cyperus eragrostis*, Liggend hertshooi, *Verbena urticifolia* en Echt duizendguldenkruid. Chris en Geert deden dan nog een mooie ontdekking met het vinden van veldwarkruid. De streeplijst kon afgesloten worden met 224 streepjes.

Zaterdag 10 september Kessel-Lo IFBL E05.14.31

Op parking 2 van het Provinciaal domein van Kessel-Lo komen deze ochtend samen: André Van denBergh, André De Jonghe, Willy Desmettre, Luc Allemeersch, Chris De Caluwé, Alain Croibien (uit Luik) en Nico Wysmantel als gids. Een aantal deelnemers kwam met de trein wegens de goede verbinding en/of om geen parkeerproblemen te kennen.

Het hok van vandaag is landschappelijk zeer gevarieerd en doorsnijdt een deel van het Provinciaal domein, een deel van het aangrenzende spoorwegterrein, een urbaan gedeelte en zelfs een stuk Dijleoever nabij het kanaal Leuven-Mechelen en de stadsring (welk niet bezocht werd).

We starten met hardnekkige regenval; een traktatie na de lange droge zomer maar toch niet gewenst als je er een hele dag moet in wandelen. Van nature ebt dan al gauw de zin weg om een boek te openen en om iets ten gronde na te kijken. Helaas zal deze regen ons het grootste deel van de dag vergezellen, waardoor streeplijst en deelnemers al dra doorweekt zijn.

Doch zoals steeds maken we er het beste van en stappen eerst richting het spoorterrein, waar we vooral uitgedroogde planten ontmoeten. Evenwel vinden we er nog soorten als Stalkaars, Kleine leeuwenbek en de nieuwkomer *Epilobium brachycarpum*, een spoorweg-begeleider met een ongetwijfeld mooie toekomst.

Het is al middag eer we weer aan de parking zijn en onder een voor ons voorzien afdak toch nog droog onze lunchbox kunnen aanspreken.

De middagtocht beginnen we in het provinciaal domein zelf, dat met veel ruimte voor 'natuur', grote bomen, graslandjes en open water werd aangelegd. Zoals heden gebruikelijk, moeten we echter vaststellen dat ook hier overal planten werden ingezaaid/aangeplant. Dit geeft enerzijds de mogelijkheid om wat rariteiten te leren kennen: onder andere *Scabiosa ochroleuca*, *Knautia macedonica* en bijvoorbeeld Moerasooievaarsbek.

Anderzijds zadelt het ons botanisten wel op met een dubbel gevoel: behoort deze hier tot de originele flora of werd hier ingezaaid? En zo ja, wat is dan de 'meerwaarde' van inzaai tegenover spontane vegetatie?

Beter ware het om na de inrichting van een dergelijk nochtans voor de open ruimte en biodiversiteit belangrijk domein, een keer de spontane successie zijn gang te laten gaan en te zien wat er dan van soorten allemaal zal verschijnen. Daartoe moeten we echter de controle loslaten...

Vanaf de rand van het hok, trekken we nog langs de straten in de omgeving, waar we toch hopen op een aantal typische stadssoorten en tuinvlieders. Doch de oogst is mager en pas in de laatste straat voor de parking, vinden we nog onder andere Echte lampionplant, Prachtriet en Muurfijnstraal; de laatste in flinken getale aan de voorgevel en op een trap.

We sluiten de tocht vandaag iets vroeger af vanwege de regen maar kunnen toch alweer terugblikken op een flinke soortenlijst met daarop 245 streepjes.

Verslagen 2022

Verslag PWG streeptocht 28/06/2022 Vaerbeke – Zevergem, hok D3-41-42

Annick Verstraete

Een mooie lange zomeravond, geschikt dus om een groot graslandhok te doen. Twintig plantenliefhebbers hebben er evenveel zin in als ik. Maar het valt me tegen. Een coronawandeling begin april op die plek, deed toen mijn verwachtingen voor vandaag hoger opslaan. Gelukkig komt er wat verandering in de verruigde netelige bermen. Hier en daar spotten we een weggedrongen Gewone agrimonie en plekken met Kleine kaardenbol. Even verder kruist de Schelde een hoekje van ons hok en verkennen we de oevers en een lager gelegen weide. Daar worden we alleen maar blijer van met Moerasmelkdistel, Gevleugeld hertshooi, Poelruit, Zomp- en Moerasvergeet-mij-nietje, Penningkruid, Rode waterereprijs, Platte rus en een oefening in zeggesoorten: Scherpe, Tweerijige, Ruige, Zeegroene, Gewone berm- en Valse voszegge.

Gevleugeld hertshooi © Claude Grandsart

De grachten langs het wandelpad leveren nog meer vochtminnende planten op: Mannagras, Gele waterkers, Moerasspirea, Groot moerasscherm, ... Uit een vijverboord van Kleine lisdodde komt hier en daar een Grote egleskop, een Watertorkruid of een Moerasandoorn piepen.

Addertong © Pierre Van Vooren

En dan verdwijnen enkelen na een gesprek over een waarneming van 50 jaar geleden (de verteller houden we om privacyredenen geheim). En die enkelen komen een hele poos later glunderend tevoorschijn van hun geheime missie. Nu wel 100 Addertongen aanwezig! 50 jaar geleden waren het slechts enkele. Hoe het over 50 jaar zal zitten, is voor een andere geschiedschrijver. Ik hoop dat het dan wel 1000 Addertongen zijn. Vandaag noteerde ik alvast 202 plantensoorten bij Vaerbeke.

Keep it simple! Kan dat nog wel? Klimaatverandering, haveninwijkelingen, bloembommetjes, toerisme, bloemenweides, plantsoenen, voormalige woonbootovertuintjes, je vindt ze allemaal in de stad. Stof voor discussie op deze Ledebergse avond. Argumenten voor het streepje en tegen het streepje. Dwarse streepjes deze avond van -onwaarschijnlijk spontaan- Klein trilgras tot -waarschijnlijk ingezaaid- Slangenkruid. Dan maar beslist om alles te strepen dat al vanuit de zaaibron verderop is uitgezwermd of hoogstwaarschijnlijk de komende jaren het pad van de verwildering zal kiezen. Zo kom ik aan 288 soorten voor de avond te Bellevue in Ledeberg. De start was een verdoken groen plekje, het Meierijpark met een visvijver. Ik kende het van mijn kinderjaren, achterop de fiets bij mijn grootmoeder. Daar streepten we o.a. een heel mooie Heggenrank, Veerdelig tandzaad, Valse voszegge, Hoge cyperzegge, Gele plomp, Oeverzegge, Gevleugeld hertshooi. Ook tuinplanten als Damastbloem, Chinees vergeet-mij-nietje, muntsoorten. Langs een dreefje kwamen we aan de Schelde met Grote engelwortel en Gele waterkers. De oude muren in de buurt leverden Muurvaren, Muurleeuwenbek en Muurpeper.

Heggenrank, Chinees vergeet-mij-nietje en Muurleeuwenbek ©Claude Grandsart

We drentelden de hele Scheldeoever af tot aan het centrum van Ledeberg. Leuke planten stonden her en der verspreid: Bonte leeuwenbek, Muskuskaasjeskruid, Slangenkruid, Klein trilgras, Gele ganzenbloem. Soms een heel eind verderop zag je dan een ingezaaid stuk met dezelfde planten. Dat gebeurde ook met aanplant van bomen en struiken. Op verschillende plaatsen was een zaadje ontkiemt van Wollige sneeuwbal, Hollandse linde of Zweedse lijsterbes. Dichterbij de spoorweg ontdekten we Wouw, Wilde reseda en Zachte wikke. Maar liefst drie kruidkersen deze keer: Steenkruidkers, Amerikaanse kruidkers en Veldkruidkers. Alles samen met de andere 17 superenthousiaste deelnemers. Waarvoor dank!

Heggenrank © Claude Grandsart

Veldkruiders - ©Antoon De Rycke

Verslag PWG streepocht 19/07/2022: Durmakker Belzele – hok C3-52-33

Willy Desmettre

Het was de warmste dag van het jaar en de hoge temperatuur had de meesten afgeschrikt. We stonden dan ook met slechts 2 personen op onze afspraakplaats en waren al van plan om de streepocht af te blazen en uit te stellen naar een latere datum, toen Koen ook kwam opdagen. Met zijn drieën startten we dan toch de streepocht en begonnen deze langs de Nieuwe Kale. Naast de courante oeverplanten als grote egelskop, lisdodde, echte valerian en gele waterkers, was het vooral het Pijlkruid dat ons daar opviel. Langs de straat in de Durmakker stond er o.a. Wilde reseda, Grijs mosterd, Akkermelkdistel, Brede wespenorchis en Brandpastinaak. Op weg naar de Ringvaart zagen we Duizendguldenkruid, dat we later nog massaal zouden terugzien langs de Westbekesluis. Daar vonden we langs de oude spoorweg nog Klein robertskruid en langs de Ringvaart Grote klit en Bolletjesraket. In de ruigten achter het industriegebied stond er Grote kaardenbol, Kromhals, Kruldistel en Wouw. Met Blaartrekkende boterbloem konden we uiteindelijk onze streepocht afsluiten met 194 gevonden planten.

Verslag PWG streepocht 26/07/2022: Omgeving Domein Vyncke-Bovyn in Mariakerke – hok D3-12-13

Willy Desmettre

Na de hitte van de vorige streepocht was het vandaag een ideaal weertje om er eens op uit te trekken voor een planteninventarisatie. We stonden dan ook met 17 personen voor 'De wijze eik'. In de directe omgeving konden we al de meeste algemene planten aanstrepen, maar we vonden er ook Klein liefdesgras, Ruige fijnstraal, Gladde witbol, Tuinkers en Pluimgierst. Op het kruispunt met de Groenestaakstraat stond naast Brede wespenorchis, Fraaie vrouwenmantel en Amerikaans krentenboompje. We vervolgden onze weg langs de Eeklostraat met o.a. Kleine leeuwenbek, Kransmuur, Kleine majer, Akkerereprijs, Kale gierst en Stijf straatliefdesgras. Eenmaal in de Losweg waren de 'putjeskijkers' niet meer te houden, en het ene na het andere rioolputje werd er geopend. Het resultaat was dan ook navenant : een wilde tomatenplant, Mannetjesvaren, Wijfjesvaren, Tongvaren en ook Ijzervaren. Het domein Vyncke-Bovyn dateert van het begin van de 19^e eeuw. Er werd hier in 1802 een landhuis gebouwd in neoclassicistische stijl en het domein omvatte een lusttuin, weidse grasperken en een vijver, waarbij verschillende paden doorheen de vegetatie kronkelden. Sinds de Tweede Wereldoorlog werden er in het park nog weinig onderhoudswerken uitgevoerd, zodat de vegetatie er de kans kreeg zich op een natuurlijke wijze te ontwikkelen. In 1980 nam de stad Gent het domein over en trachtte de Groendienst er een gepast evenwicht te vinden tussen het behoud van de historische kenmerken van de landschapstijl en de natuurlijke ontwikkelingen.

We zagen daar dan ook verschillende bosplanten als Ijle zegge, Schaduwgras, Bosereprijs en Salomonszegel, en zaailingen uit de aloude aanplant van o.a. Tamme kastanje, Paardenkastanje en Portugese laurierkers. Straatwolfsmelk had hier ook al een plaatsje gevonden tussen de stenen op het pad bij de bebouwing en we vonden ook een gekende groeiplaats van Adderwortel terug. Toch had Geert hier voor ons nog een verassing in petto met het Gazonmosvarentje (*Selaginella kraussiana*), dat langs de muur in het grasveld groeide. Het was intussen al na 21 uur, en we spoedden ons dan ook via de Damstraat en de Mazestraat naar de Brugsevaart. Onderweg zagen we in de straatgoot en op de stoep verschillende tuinplanten, die wellicht waren verwilderd uit naburige tuinen, zoals Citroenmelisse, Slaapbol, Echte lavendel, Oranje havikskruid, Zilverchildzaad, Moederkruid, Tuinjudaspenning, Reuzenberenklauw en een zaailing van de Althaeastruik. Groot glaskruid en Hondspeterselie konden we hier ook aan onze lijst toevoegen. Aan de Brugsevaart vonden we Zeekweek, Asperge, Akkerhoornbloem, Kraailook en Grote teunisbloem. Intussen was het al te donker geworden om nog veel planten te herkennen, maar toch slaagde Pierre er nog in om enkele Bleke klapprozen te vinden. Daarmee konden we onze geslaagde inventarisatietocht afsluiten met 275 aangestreepte planten.

Verslag PWG streeptocht 04/08/2022: Bottelare centrum – hok D3-43-31

Willy Desmettre

We wilden deze avond een km-hok inventariseren waar de Gentse Plantenwerkgroep nog nooit geweest was en dat het op het eerste zicht niet zo interessant leek. Het omvat het centrum van Bottelare, met de kerk en het kerkhof, enkele dorpsstraten en voor de rest nagenoeg enkel maïsvelden. Het voorspelde onweer bleef uit en de temperaturen waren al iets draaglijker dan de voorbije dagen, zodat er toch 19 mensen waren samengekomen aan de Sint-Annakerk voor deze streeptocht. We begonnen op het kerkhof. Daar zagen we Muurfijnstraal, Kaal breukkruid, Schapenzuring, Jacobaea x albescens, Kleine leeuwentand, Gewone spurrie en verwilderde Echte gamander. Dan bezochten we het speelpleintje naast het kerkhof, waar we o.a. zaailingen vonden van de Vederesdoorn. Daarna verlieten we de dorpskom via het netwerk van trage wegen doorheen de maïsvelden. Het begon daar hoopgevend met een massa Paardengras aan de rand van het eerste veld. Hoewel het verder maar eentonig lopen was tussen de maïsvelden, troffen we er 3 soorten naalbaar, naast opvallend veel Veenwortel en Hondspeterselie. Op een braakliggend stuk grond aan de Koningin Astridlaan werd onze aandacht getrokken door 3 daar aangeplante olijfbomen, en vooral door hetgeen we eronder vonden, namelijk Spaanse dravik (*Anisantha madritensis*) en een stekelige asperge, die naderhand als *Asparagus acutifolius* werd gedetermineerd. Deze 2 zuiderse planten werden hier allicht samen met de olijfbomen aangevoerd. We vervolgden onze weg langs de trage wegen aan de overkant van de straat. Aan de rand van een weg zagen we er verschillende zaailingen van wollige sneeuwbal en andere bomen. De trage weg was verder opeens verdwenen, daar een landbouwer een manier had gevonden om er zijn perceel iets uit te breiden, waardoor we ons daar langs de maïs moesten wurmen om onze weg te kunnen vervolgen. Verderop viel ons aan de rand van een weide het schermhavikskruid op. Om onze tocht te voltooien trokken we nog door enkele dorpsstraten, waarbij we Ruige klapproos, Hazenpootje en Straatwolfsmelk aan ons lijstje konden toevoegen. Zo konden we de avond afsluiten met 189 streepjes, hetgeen zeker heel wat meer was dan we vooraf hadden verwacht.

Plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus

PWG VA+ Verslag Streeptocht 8 mei 2022 't Burreken, Brakel

Inventarisatie hogere planten binnen ifbl-kwartierhok E3 32 24

Gids, streeplijsten en verslag: Henk Coudenys

Deelnemers: Jan Janssens, Marie-Anne De Geest, Karel De Waele, Dominiek, Decleyre, Kathleen Geldmeyer & Dirk Criel.

We beginnen onze inventarisatie in de onmiddellijke omgeving van de startplaats, de kleine parking van het Perreveld. Ons lijstje bevat reeds een vijftigtal soorten voordat we afdalen naar het reservaat. Langs het pad dat richting Bremweide loopt stoten we op Moederkruid, ontmoeten we een oude Mispel en vinden we een nog niet determineerbare tuinplant op de steile helling. Aan de overzijde van het pad bloeien Gewone ereprijs en Drienerfmuur.

Op de helling van de Bremweide, die het resultaat is van een relatief recente aardverschuiving, is zich een voedselarm plantengezelschap aan het vormen met naast Brem heel wat Valse salie, Grasmuur, Schapenzuring, Gewoon struisgras, Reukgras, Knoopkruid en Mannetjes-ereprijs. Van Rapunzelklokje is nog geen spoor te bekennen, maar die soort groeit hier eveneens. De kans dat er op deze helling vroeg of laat Vleugeltjesbloem opduikt, is niet onbestaande. Kortom, het beheer dat erop gericht is de bramen (voornamelijk de Grote leembraam) terug te dringen, levert alvast resultaat op.

In het lager gelegen aanpalende grasland valt de dominantie van Scherpe en Kruijpende boterbloem op. Dit duidt op een overgangsstadium van relatief voedselrijk naar voedselarme bodem. Het contrast met de dominantie van Gestreepte witbol van vorig jaar is frappant. Mogelijk heeft de opeenvolging van drie droge jaren, gezorgd voor het versneld vrijkomen van voedingsstoffen uit de bodem, gevolgd door een explosieve groei van stikstofminnende grassen in het natte jaar 2021. Na afvoeren van het maaisel van vorig jaar is er klaarblijkelijk heel wat stikstof uit de bodem verdwenen, met de dominantie van boterbloem tot gevolg.

We dalen verder af naar het brongebied van de Krombeek en noteren onder meer Beekpunge, Hangende zegge, Bittere veldkers, Kruijpend zenegroen, Kale jonker en Reuzenpaardenstaart, enkele klassiekers van het reservaat. De oevers van de beek zijn te steil en te zeer begroeid met bramen om ze nauwkeurig te onderzoeken, maar daar waar we de beek oversteken, vinden we een kleine populatie van het zeldzame Paarbladig goudveil.

In het bos noteren we Muskuskruid, Bosanemoon, Eénbloemig parelgras, Boszegge, Gevlekte aronskelk, Wilde hyacint, Ruwe smele, Veelbloemige salomonszegel, Gele dovenetel, Eénbes, Grote keverorchis en we vinden een ijl exemplaar van een plantje dat qua blad een behoorlijke gelijkenis met Zwarte rapunzel vertoont. Verder onderzoek van dit stukje bos dringt zich op.

Onze laatste stopplaats is een open plek in het bos die de Orchideeënweide wordt genoemd. De Bosorchissen – ze staan nog net niet in bloei – groeien er in het gezelschap van onder meer Echte koekoeksbloem, grote wederik, Penningkruid, Pitrus, Moerasspirea, Ruige, Hangende en Boszegge. In het moerassigste gedeelte groeit en bloeit er tevens Zeegroene zegge.

We keren terug naar de parking, door een stukje bos dat in de ondergroei gedomineerd wordt door Daslook en eindigen onze excursie met zijn doordringende geur in onze neuzen.

In totaal hebben we 176 soorten hogere planten op naam gebracht, waarvan 155 binnen de perimeter van het reservaat. Daarbij waren geen grote verrassingen, maar de mogelijkheid dat er opnieuw Zwarte rapunzel opduikt in 't Burreken, is alvast reëel.

Verslag Streeptocht 19 juni 2022 Nazareth – Zingem ifbl-kwartierhok D2 58 23

Inventarisatie hogere planten binnen ifbl-kwartierhok D2 58 23

Gids, streeplijsten en verslag: Henk Coudenys

Deelnemers: Jan Janssens, Marie-Anne De Geest, Karel De Waele, Gilbert De Ghesquière, Roland Werbrouck & Pierre Van Vooren

Kwartierhok D2 58 23 werd uitgekozen omwille van de rijk bloeiende bermen en grachten langs de Hooghuisgaverstraat, het Moerasstraatje en de Edemolenstraat. Helaas was onze timing niet gunstig: luttele dagen voordien werden zowel de bermen als de grachten die zich op het grondgebied van de gemeente Kruisem bevinden grondiger dan grondig gemaaid, de grachten daar waar mogelijk zelfs tot op de bodem. Dit kan niet de bedoeling zijn van het bermbesluit, maar aangezien onze lokale politici dit verslag niet zullen lezen, zullen dergelijke wanpraktijken wellicht nog lang blijven bestaan.

Langs en in de Leebeek kunnen we echter ons hart nog ophalen aan Bitter barbarakruid, Wolfspoot, Kluwenzuring, Zwart tandzaad en tal van andere plantensoorten die zich naast en tussen de dominante Grote lisdoddes en het Liesgras hebben gevestigd. De aanwezigheid van Duist verbaast ons omdat dit akkeronkruid eerder op lemige bodems voorkomt, maar oude beken zoals de Leebeek hebben in het verleden heel wat fijn materiaal afgezet, waardoor er plaatselijk wellicht een hogere leemfractie aanwezig is.

Op weg naar de N35, die gelukkig nog niet door de maaibalk onder handen is genomen, ontdekken we een stevige populatie van de Scherpe zegge, op de grens van ons hok, in de Edemolenstraat. De bermen en tussenbermen van de Steenweg Deinze herbergen soortenrijke vegetaties van voedselarme, droge zandgronden. Plaatselijk domineert Zilverhaver, geflankeerd door Klein vogelpootje, Kleine klaver en Liggende klaver. De Zandhoornbloem is reeds uitgebloeid maar nog net herkenbaar. Reukgras is alomtegenwoordig. Van Fijne kervel vinden we enkele uitgebloeide exemplaren die op het punt staan hun stekelige zaden te verspreiden. In de noordelijke berm vinden we Gewone zandmuur, Liggend hertshooi, *Potentilla X mixta* (een kruising tussen Kruidganzerik en Vijfvingerkruid) en Echt duizendguldenkruid. Aan de overzijde staat een eenzaam uitgebloeid exemplaar van de Bokkenorchis en een Asperge. In enkele grachten vinden we erg forse exemplaren van de Witte waterkers.

Een afgemaaid struikje met takdoornen doet ons eerst denken aan Wegedoorn, maar bij gebrek aan tegenoverstaande bladeren moet het wellicht om iets van het geslacht Prunus gaan. In de berm van de afgesneden bocht van de N35 groeien forse exemplaren van Havikskruid die jammer genoeg nog niet bloeien, waardoor we ze niet met zekerheid aan de sectie Sabauda (Boshavikskruid) kunnen toewijzen. In totaal hebben we 252 soorten en ondersoorten op naam gebracht, ondanks dat we maar een fractie van ons studiegebied deftig hebben kunnen onderzoeken.

Plantenwerkgroep Genk

<https://www.facebook.com/pwgenk/>

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/plantenwerkgroep-genk>

Zondag 26 juni Boyen langs de Maas: Negenoord (Dilsen-Stokkem).

Het betreffende kilometerhok hadden we uitgezocht omdat zich er tijdens de overstromingen in de zomer van 2021 zeer veel zand had afgezet. Het hok wordt doorsneden door de Maas en we deden uiteraard alleen het Belgische deel. We begonnen voorzichtig met de aanwezige grassen en andere planten die we al zittende op naam konden brengen. Kruidpootje, Zilverhaver, Rietzwenkgras en dergelijke meer. Na enige tijd konden we wat stappen zetten om het lijstje planten langer te maken. Bosrank, Watermuur, Gevlekte dovenetel en Wilde marjolein vonden we in de ruigte op het zand. Ook stonden er mooi geëtaled de toortsen: Zwarte toorts, Stalkaars en de kruising ertussen. Maarsraket mocht ook niet ontbreken.

Bijzonder was een vondst van *Epilobium brachycarpum*. Dit is een rijk vertakte basterdwederik die in opkomst is op droge, grindige terreinen langs spoorwegen en op terrils. Aan de oever van de grindplas vonden we heel wat wilgen, Geoord helmkruid en Poelruit en weer terug aan de Maaszijde soorten als Zeegroene ganzenvoet, Welriekende ganzenvoet en een enkele Tomaat. Ons doel waren de recente

'Maasduinen', maar inmiddels was het iets gaan regenen en hebben we daar mogelijk wat bijzonderheden ongezien gepasseerd. We zagen wel Bilzenkruid en Kaal breukkruid en mooi naast elkaar te bestuderen; Blauwe en Rode waterereprijs. In de wat oudere graslanden ten zuiden van de plas stonden mooie toeven Peperkers, Gewone agrimonie en Viltig kruiskruid. In het ondiepe water stond massaal *Zannichellia*.

We vonden tegen de 40 nieuwe soorten voor het kilometerhok (inmiddels opgelopen tot 450 taxa!), waaronder opvallend veel algemene soorten. Kennelijk komen er veel botanici, maar dan vooral voor de aanwezige bijzonderheden.

Zondag 10 juli Terril van Waterschei

De terril is één van onze favoriete plekken om planten te zoeken. We deden een deel dat tegen As aanligt en wat minder bekend is onder botanisten. We begonnen aan de rand van As waar we in het bos al heel wat tuinvlieders vonden. Al snel kwamen we in een wat vochtiger deel waar onder meer Klein wintergroen mooi stond te bloeien. Langs het langwerpige water aan de rand van de terril konden we een heel assortiment 'terrilplanten' noteren. Onder meer Gele ogentroost, Borstelkrans, Driedistel en Donderkruid. Omdat er een aantal deelnemers helemaal uit het Antwerpse waren gekomen maakten we ook een kleine uitstap buiten het aangewezen km-hok om Smal vlas te tonen. Met de sleutel in de hand leerden we dat vooral de bekliering op de kelkblaadjes het verschil met het gelijkend Frans vlas maakt.

Bruinrode wespenorchis ©Robrecht Debbaut

Terug in ons hokje ging de wandeling nu wat sneller. We noteren de meeste planten immers maar 1 keer in een km-hok. We noteerden als nieuwe soorten; Geschubde mannetjesvaren, Lancetbladige basterdwederik. Plots kwam er een onderdrukte uitroep van Joris dat hij iets heel speciaals had gevonden. Het bleek een eenzame Bruinrode wespenorchis.

Naar verluid de tweede vondst ooit in Vlaanderen. In Wallonië is de plant ook zeldzaam, maar iets gewoner in kalkrijke natuurgebieden. Een kleine zoektocht naar meer exemplaren rond de vindplek op

de terril leverde niets op. In ieder geval blijkt dat ook de minder bekende plekjes hele leuke vondsten kunnen opleveren.

Zondag 28 augustus De Maten

We begonnen aan de rand van het natuurgebied onze plantenlijst te vullen. We liepen de bermen, de oever van de Stiemerbeek en een droog bosje met de nodige tuinvlieders rond de afspreekplek af en hadden daarbij al bijna 100 soorten op de teller. Het bordje 'verboden te storten' te midden van een zee van Valse wingerd was bijzonder fotogeniek.

We liepen langs het gortdroge bospad richting De Maten en noteerden onze zoveelste Bosroos. Het is opmerkelijk dat we wel vaker zaailingen vinden in de omgeving van Genk maar nooit een Bosroos in bloei / vrucht.

Moerashertshooi ©Kato Switten

Inmiddels kwamen we in De Maten zelf aan en zochten we de eerste vochtige heide en aanpalende venoever af die we tegen kwamen. Hier deden we wel een uurtje over, ook dankzij gezellige koffiepraat en een kritisch betoog over bestrijding van exoten, maar we zagen dan ook heel wat bijzonders. Ten eerste moet toch de invasieve exoot Watercrassula genoemd worden die er links en rechts nog te vinden was. Hier was in vol groeiseizoen de bovenlaag van de droogvallende venoever vrijwel volledig voor afgeschraapt en kaal achtergelaten. Volgens uw reporter een perfect zaaibed voor ... Watercrassula. Verder vonden we in de natte zandige vlakte Eivormige waterbies, Gesteeld glaskroos en Klein sterrenkroos. In de vochtige heide vonden we Moerasherstshooi, Borstelbies, Klokjesgentiaan, Dwergzegge, Geelgroene zegge, Blauwe zegge, Bruine snavelbies en in de wat hoger begroeide venoever onder meer Wateraardbei, Rijstgras en Moerasbasterdwederik. We vonden ook een egelvelletje dat volgens ingewijden een teken was van de aanwezigheid van Oehoe. Die vilt kennelijk egeltjes op de plaats waar die ze vangt.

De middag kwam er nu al aan en Thomas begon over zelfgesneden frieten dus ieders maagje begon al te knorren. We hadden ook al meer dan 200 vinkjes gezet dus konden al tevreden zijn. Na het afscheid ging ondergetekende toch ook nog een kijkje nemen op de gemeentestort die ook in het km-hok lag en kon de lijst tot 265 soorten aanvullen. Onder meer Kaal breukkruid en de kruising tussen Zwarte toorts

en Koningskaars en een heel scala aan verwilderde bomen en struiken werden toegevoegd aan de daglijst.

Zondag 11 september stadsexcursie Genk.

We begonnen naast het grote kerkhof en zagen op de parkeerplaats al een grote groeiplaats van Straatwolfsmelk. In het gazon stond redelijk wat Viltganzerik en vele, typische zaailingen van Reigersbek die dankzij recente regen een kansje waagden. Thomas herkende de zaailingen en toonde ons een door hem eerder gemaakte foto.

Zaailingen Reigersbek ©Thomas Gyselinck

Na een reeks stadse verwilderde planten in randjes, geschoren haagjes en kapot gesprongen asfalt, bijvoorbeeld Kruipkardinaalsmuts, Trompetboom, Gele zeepboom en Portugese laurierkers liepen we het kerkhof op. Dit kerkhof heeft de nodige schrale grazige delen waarin ook allerlei aangevoerde planten groeien. Afgelopen jaren bezochten we het kerkhof al vaker en we konden dan ook het nodige tonen. De plek met Kransmuur was iets te goed aangeharkt en er waren alleen nog wat triestige exemplaren te vinden, maar later zagen we haar gelukkig in vol ornaat buiten het kerkhof.

We liepen nu aan de buitenzijde van het kerkhof, onderweg een *Celtis australis* (nieuw voor Genk) noterend, richting de ravage die in het voormalige bos rond het kerkhof was aangericht om te voorzien in de behuizingsbehoefte van Genkenaren. Waar eerst een volwassen bos was, is nu een bouwput. Niet ongevaarlijk om daar te wandelen! Behalve vanwege de Doornappel (giftig!) die er stond te bloeien vooral vanwege drijfzand-achtige situaties. De excursie bevond zich overigens inmiddels in afgeslankte vorm, twee personen, om voor een keer ("Ja, ik heb wel tijd") eens een belangrijk deel van een km-hok te vervolmaken.

We noteerden een belangrijk deel van de nog (vrij) algemene ontbrekende planten en vulden de lijst met een 60 tal soorten aan. We probeerden ook zaailingen te ontdekken van een aangeplante Hopbeuk waar een troep Groenlingen uit opsteeg. We waren wel benieuwd naar de zaden die die Groenlingen ongetwijfeld aan het consumeren waren, maar merkten daarbij we dat de borstels aan de basis van de vruchtlobben zeer irritante haartjes bevatten die enkel met een plens water enigszins te verwijderen waren. Toch weer een leuk weetje. Rond 2 uur in de middag waren we uiteindelijk rond.

Plantenwerkgroep Ogentroost

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/plantenwerkgroep-ogentroost>

Alle info: Jan Cortens; 0491 59 44 03 of jan.cortens@pandora.be

Zaterdag 20 augustus – Het Kijkverdriet in Ravels

In feite stond er een inventarisatie gepland in Overboek (Poppel), maar door de aanhoudende droogte hebben we ons studieterrein verplaatst naar het **Kijkverdriet in Ravels**.

De vrijwilligers van de beheerploeg hadden daar al heel wat gemaaid. Enkele percelen worden in het najaar onder handen genomen, dus daar kon de plantenwerkgroep de gidsen te voorschijn halen!

Vooral de cypergrassen kregen heel wat aandacht: Blauwe zegge, Snavelzegge, Dwergzegge, Gewone waterbies en Veelstengelige waterbies.

De Blauwe knoop bloeide uitbundig en trok heel wat bijen en zweefvliegen aan.

Aan de rand van het uitgedroogde moeras ontdekten we nog Wateraardbei, Grote wolfsklauw, Kleine zonnedauw, Klokjesgentiaan en Moeraswalstro.

De inventarisatielijst van de flora zal ook gepubliceerd worden op

www.natuurpunt-turnhoutsekempen.be

Blauwe knoop in het Kijkverdriet

Ecologische werkgroep Meanderland

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/ecologische-werkgroep-meanderland>

Verslag excursies 2022

Verslag Ecologische Werkgroep Meanderland Rondgang Mol Selguis 25 juni

Deelnemers: Martin Geboers, Hilde Viane, Jo De Mey, Benny Peeters, Frans Michiels, Ludo Boels, René van de Goor, Paul Wouters, Marianne Horemans, Nico Schrans, Peter Stroobants.

Verslag: Peter Stroobants/Hilde Viane. Foto's: Peter Stroobants, tenzij anders vermeld.

Weersomstandigheden: Wisselend bewolkt met opklaringen en droog. De dag ervoor hevige buien, die het ganse gebied onder water hebben gezet. Tijdens de rondgang was de Molse Nete nog steeds aan het overlopen in het omliggende land.

Situering en achtergrond: Het natuurgebied Selguis of Zelguis ligt op de grens van Mol-Ezaart en Geel, hoofdzakelijk tussen de Molse Nete en de Millegemloop. Hier meandert de Molse Nete mooi. Het Selguis is onderdeel van het grotere natuurgebied Molse Nete en ligt aan de meest westelijke kant ervan. Gezien de Molse Nete een belangrijke bijrivier is van de Grote Nete behoren beide natuurgebieden ook tot het natuurpark Grote Netewoud.

De totale oppervlakte van de aangekochte percelen door Natuurpunt bedraagt momenteel rond de 40ha. Het Selguis is lang recreatiegebied geweest, maar een 10-tal jaar geleden werd beslist het gebied volledig in te richten als natuurgebied. In kader van het LIFE-project, 8 jaar geleden, werden de kunstmatig gegraven recreatievijvers dichtgegooid en geëgaliseerd en werden de weekendhuisjes afgebroken. Bedoeling is dat het voor 90% evolueert naar broekbos, vochtige ruigten en verlandingsvegetaties. Een beperkt deel is voorzien voor evolutie naar vochtig hooiland.

Meer details over de historiek van het gebied kan je lezen in het verslag van de vorige inventarisatie door de werkgroep op 30 april 2016 (verslag door Paul Wouters en Marianne Horemans). Hier betrof het de percelen I547, 548 en 551. Perceel I546 werd pas later aangekocht.

Waterkwaliteit: Het water bevat er, behalve fosfaat, ook zware metalen en radioactief afval. In Mol-Ezaart ligt er in de buurt van de N103 (Ezaart) een lozingspijp van Belgoproces. Er liggen nog steeds oeverwallen om de zware metalen tegen te houden. Tweewekelijks worden er door het SCK (Studiecentrum voor Kernenergie) metingen gedaan. Cijfers worden niet bekendgemaakt maar volgende info is beschikbaar via de website van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle: De waterbodem en de oevers van de Molse Nete zijn vervuild door historische lozings van de nucleaire bedrijven in Mol-Dessel, in de periode 1960-1980 en de frequente ruiming van de rivier met het verplaatsen van slib naar de oevers en door overstromingen. Deze verontreiniging, die bestaat uit verhoogde concentraties aan kunstmatige nucliden (^{137}Cs , ^{241}Am , Pu), werd in het verleden door verschillende studies

in kaart gebracht, waaruit bleek dat het gaat om de zone tussen het lozingspunt aan de kruising van de waterloop met de N103 (Ezaart) en de watermolen in Geel (Kievermont).

Bron: Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle. <https://fanc.fgov.be/nl/dossiers/radioactiviteit-het-leefmilieu/verontreinigde-sites/radioactieve-verontreiniging>

Zicht op perceel 535

Ligging en beschrijving van de percelen I535 en I546-547.

Perceel I535: Eind 2020 werd de toenmalige vijver gedempt, het bestaande bos van eik en es dat aangeplant was op rabatten, werd kaalgekapt. De rabatten werden geëgaliseerd en het weekendhuisje werd afgebroken.

We begonnen te inventariseren vanaf 9.15 uur aan de Molse Nete en stapten verder noordwaarts. Op dat ogenblik was het terrein sterk overstroomd omwille van de recente regenbuien en konden we niet overal

komen. Een deel werd dus van op afstand geïnventariseerd en vooral op de iets hoger gelegen randen.

Perceel I546 en 547: De recreatievijver werd gedempt en het terrein lag helemaal kaal in 2021. Ook dit terrein stond bij de inventarisatie grotendeels onder 20-30 cm water. Dit perceel werd geïnventariseerd van 10.40 tot 12.00 uur.

Perceel 546

Nieuwsbrief Paddenstoelen

Paddenstoelenwerking Natuurpunt

Momenteel zijn er in Vlaanderen 13 paddenstoelenwerkgroepen van Natuurpunt actief.

Zij organiseren talloze excursies waarbij aandacht besteed wordt aan educatie en inventarisatie van gebieden. Deze waarnemingen worden systematisch ingevoerd als puntwaarneming of gebiedswaarneming op www.waarnemingen.be Meer gevorderde werkgroepen geven hun waarnemingen door aan FUNBEL, de databank van de Koninklijke Vlaamse Mycologen Vereniging (KVMV), op kwartierhokniveau (1 km x 1 km). Deze verspreidingsgegevens kunnen gebruikt worden om een beter inzicht te krijgen in de diversiteit, verspreiding en achteruitgang van paddenstoelen in Vlaanderen. Natuurpunt werkt zoveel mogelijk samen met KVMV voor verschillende projecten: verspreidingsonderzoek in Vlaanderen, brandplekpaddenstoelenproject, atlas Vlaams-Brabant, Prioritaire soorten in Antwerpen en Vlaams-Brabant, ...

Bij Natuurpunt worden beginnende paddenstoelenliefhebbers opgeleid om daarna verder te specialiseren onder begeleiding van de specialisten van KVMV. Bij KVMV kan je onder andere microscopie cursussen volgen en infoavonden bijwonen. Meer info vind je op www.kvmv.be

Coördinatie Natuurpunt Studie – Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Roosmarijn Steeman 015/ 29 72 22 en Wim Veraghtert

Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Wim.Veraghtert@natuurpunt.be

Natuurpunt Educatie – Graatakker 11, 2300 Turnhout

Hans Vermeulen

tel. 014 47 29 53

Hans.Vermeulen@natuurpunt.be

Website (algemeen):

<http://www.natuurpunt.be/paddenstoelen-herkennen>

Paddenstoelen.flits

Dé maandelijkse digitale nieuwsbrief over paddenstoelen. Vol nieuws over nieuwe publicaties, projecten, excursies en interessante vondsten.

Schrijf je in via www.natuurpunt.be

Ook jij kan iets bijdragen aan de Nieuwsbrief Paddenstoelen

Paddenstoelenwerkgroepen

De Takruitertjes Regio Waas & Dender
Paddenstoelenwerkgroep Meetjesland
Paddenstoelenwerkgroep VI. Ardennen Plus
Paddenstoelenwerkgroep Zwamvlok - Denderstreek
Planten- & zwammenwerkgroep Natuurpunt Schijnbeemden
Paddenstoelenwerkgroep Zemst
Paddenstoelenwerkgroep Landen
Zwammenwerkgroep Zuidwest-Brabant
Paddenstoelenwerkgroep Mandelstreke
Paddenstoelenwerkgroep Westhoek
Paddenstoelenwerkgroep ZW-Vlaanderen Mycologia
Brugse Mycologische Werkgroep (BMW)
Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt De Bron
Paddenstoelenwerkgroep Landschap De Liereman

Is er nog hoop voor een paddenstoelrijke herfst?

Paddenstoelen, de 'vruchten' van een zwam, hebben water nodig om te kunnen verschijnen. Voor de typische augustuspaddenstoelen was dit jaar rampzalig, vooral voor symbionten. In broekbossen en op zwaardere bodems die gemakkelijker water vasthouden is er nog hoop voor deze herfst. De zandige bodems zullen moeten wachten op regen, veel regen.

Roodbruine slanke amaniet © Leo Janssen

In het najaar vormen de meeste zwammen paddenstoelen wat een soort vruchten zijn. Vooral de symbionten (zwammen die een relatie hebben met bomen, waar beide voordeel uithalen) krijgen dan extra energie van de bomen omdat de sapstroom dan naar beneden gaat. De energie van de boom gaat in de herfst naar de wortels, waar de symbionten contact maken met de boom voor uitwisseling van voedingsstoffen en koolhydraten.

Rampzalige augustusmaand voor symbionten

Voor een reeks soorten vergeleken we het aantal waarnemingen van de voorbije recorddroge augustusmaand met de regenrijke augustusmaand van 2021.

Vooral voor symbionten liggen de aantallen fors lager. Zo werd de gele aardappelbovist, een soort die normaal goed tegen de zomerse droogte kan, dit jaar slechts 157 keer gemeld. In 2021 werd deze soort 1277 keer ingevoerd in waarnemingen.be in augustus. De opvallende roodbruine slanke amaniet werd deze augustusmaand slechts 3 keer waargenomen, terwijl de soort vorig jaar in augustus 568 keer gemeld werd. Zo ook de Gewone hanenkam, met 7 waarnemingen dit jaar in augustus en vorig jaar 417.

Parasieten profiteren, saprophyten halen vocht uit hout

Bij zwammen die op hout groeien liggen de cijfers heel anders. Parasieten als Zadelzwam en Zwavelzwam werden deze augustusmaand veel vaker gemeld dan vorig jaar. Deze zwammen halen vocht uit het hout en halen wellicht voordeel uit de verminderde vitaliteit van hun gastheer. Zwammen die enkel op dood hout groeien vormden dan weer veel minder vruchtlichamen. De paddenstoel die

steeds op nummer 1 staat als meest gemelde herfstsoort, Gewoon zwavelkopje, werd slechts 1 keer gezien terwijl hij vorig jaar 292 keer werd gemeld in augustus.

Ook een typische augustussoort is de Reuzenchampignon: de wetenschappelijke naam '*Agaricus augustus*' geeft zelfs aan dat de soort een voorkeur heeft voor de maand augustus. De soort werd dit jaar 16 keer waargenomen in augustus, t.o.v. 62 keer vorig jaar.

Hoe erg is die droogte precies?

Paddenstoelen produceren sporen die een essentiële rol spelen in de voortplanting. Het vormen van die 'vruchten' is dus belangrijk om zich te kunnen verspreiden en zo nieuwe zwamvlokken te laten groeien. In droge omstandigheden gaan de zwamvlokken niet over tot het vormen van vruchtlichamen en zien we dus nauwelijks paddenstoelen verschijnen. De mate waarin de zwamvlokken zelf droogtebestendig zijn, verschilt sterk van soort tot soort. Zo zijn een aantal gordijnzwammen goed bestand tegen droogte. Van veel symbionten is echter nog niet duidelijk hoe goed hun zwamvlokken extreme droogte kunnen overleven. We weten dus niet goed in welke mate deze zwakke paddenstoelenzomer wijst op slechte vruchtzetting bij een aantal soorten of ook een aanwijzing is dat de ondergrondse zwamvlokken zijn afgestorven.

De aanwezigheid van symbionten heeft ook invloed op de bomen zelf. Hoe meer symbionten in een bos aanwezig zijn, hoe resistenter het bos tegen ziektes en droogte. Van sommige soorten zoals de gewone franjezwam weten we dat ze in staat zijn om water tussen zaailingen te transporteren. Op termijn kan de droogte dus voor zowel de zwammen als de bomen een probleem worden.

Houtzwammen zoals de platte tonderzwam zijn zowat het hele jaar door te zien (foto: Leo Janssen).

Altijd paddenstoelen te zien?

Zijn er in een droge herfst dan helemaal geen paddenstoelen te zien? Nee, een beperkt aantal soorten maakt steeds vruchten die je zelfs het hele jaar door kan zien. Het gaat dan om soorten met harde, weinig vochthoudende vruchtlichamen die vaak over meerdere jaren aangroeien: tonderzwammen, vuurzwammen, lakzwammen, korstzwammen,

Ook gelatineuze vruchtlichamen die droge periodes overleven en bij regen terug opzwellen kan je het hele jaar door zien: Paarse eikenschorszwam, Echt judasoor, gele trilzwam, Paarse knoopzwam, oranje druppelzwam,... Ze vallen alleen iets minder op in droge toestand.

Tekst: Roosmarijn Steeman en Wim Veraghtert (Natuurpunt Studie)

Paddenstoelenwerkgroep De Bron

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/paddenstoelenwerkgroep-de-bron>

Info: natuurpuntwestland@telenet.be of ann.top@skynet.be Ann Top, 0479 57 99

Zaterdag 12 november: Paddenstoeleninventarisatie Fort Sint- Nicolas te Boezinge

Het gebied omvat een bebost, behoorlijk bultig terrein, enkele poelen en een lange, brede gracht, relicten van het fortrelief. Dit gebied ligt langs de oostelijke oever van het Kanaal Ieper-IJzer, naast het bekende Sas van Boezinge. De natuurwaarden in het gebied zijn de laatste jaren door Natuurpunt Westland verder ontwikkeld en beheerd, met de nodige aandacht voor de historische oorsprong van het fort. Afspraak: 9u30u langs de Sasstraat in Boezinge (Ieper)

Zondag 27 november: inventarisatie Verwezen Kanaal Ieper-Komen te Hollebeke

Op het einde van de 19de en in het begin van de 20ste eeuw poogde men tot driemaal toe een kanaal te graven tussen Ieper en de Leie. Een ondergrondse tunnel, versterkte kanaalgedeelten, sluisen, een ijzeren brug ..., geen bouwwerk bleek bestand tegen de weerbarstige Ieperiaanse klei. Decennialang werd de Palingbeek met rust gelaten en de natuur herstelde met ideale biotopen voor paddenstoelen. Afspraak 9u30u parking Hoek Kasteelhoekstraat-Komenseweg in Hollebeke (Ieper).

Zaterdag 3 december: Paddenstoeleninventarisatie Zandvoordebos te Zonnebeke

Het Zandvoordebos maakt deel uit van de Gasthuisbossen. Ieder seizoen zorgt voor een magische sfeer in deze bossen.

Afspraak: 13u30 parking Kleine Ieperstraat in Zandvoorde (Zonnebeke).

Zaterdag 17 december: Paddenstoeleninventarisatie Brandersbos-Sulferberg te Westouter

Het natuurreservaat De Sulferberg situeert zich in het grensgebied van Westouter (Heuvelland) en Reningelst (Poperinge). Het bestaat uit een stuk weiland met een bronbosje en het Brandersbos. Via de Tweebergenwandeleroute die in het centrum van het dorp Westouter vertrekt, kan je het natuurgebiedje bereiken. Afspraak: 9u30 parking aan de kerk van Westouter (Heuvelland).

Zwammenwerkgroep Zuidwest-Brabant

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/zwammenwerkgroep-zuidwest-brabant>

Meer info: Piet.onnockx@telenet.be

Kalender 2022

Zondag 2 oktober Hallerbos, centraal deel
Afspraak: 9u Parking 8, Vlasmarktdreef, Halle

Woensdag 5 oktober Begijnenbos
Afspraak: 9u Begijnenbosstraat, parking Urban Soccer, Dworp

Zondag 9 oktober Thaborberg reservaat
Afspraak: 9u Kruising Thaborbergstraat & Kattebroekstraat, Dilbeek

Woensdag 12 oktober Wolfspuiten
Afspraak: 9u Parkeerplaats Westrand Kamerijklaan 46 Dilbeek

Zondag 16 oktober Zavelput, Buizingen
Afspraak: 9u Drasop, Buizingen, 1501 Halle

Woensdag 19 oktober Colruyt reservoir, Stadpark
Afspraak: 9u Molenstraat, Halle

Zondag 23 oktober Gasthuisbos
Afspraak: 9u Parking asielcentrum, Sanatoriumstraat, Alseberg

Woensdag 26 oktober Kasteeldomein van Gaasbeek
Afspraak: 9u Parking kasteeldomein van Gaasbeek

Zondag 30 oktober Vogelenzangreservaat
Afspraak: 9u Hof ter Vleestdreef, Anderlecht

Woensdag 2 november Natuurreservaat Baesberg
Afspraak: 9u Brabantsebaan 372, Sint-Pieters-Leeuw

Zondag 6 november Provinciedomein Huizingen
Afspraak: 9u Parking provinciedomein, Torleylaan, Huizingen

Woensdag 9 november Warandepark Essenbeek
Afspraak: 9u Kerk Essenbeek, Kasteelstraat, Halle

Paddenstoelenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/paddenstoelenwerkgroep-vlaamse-ardennen-plus>

Het betreft hier determinatietochten (behalve op 16/10) en geen gewone wandelingen. Meestal wordt een relatief korte afstand afgelegd en proberen we de gevonden soorten op naam te brengen al dan niet met behulp van literatuur. Een loupe kan nuttig zijn.

De kalender is onder voorbehoud. Bij ongunstig paddenstoelenweer kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie interesse heeft en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn gegevens door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com) en ontvangt dan een week vóór de uitstap een uitnodiging.

(*) In samenwerking met Mycologia Zuid-West-Vlaanderen

(**) In samenwerking met de Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep OVMW

Zaterdag 15 oktober Domein Hemsrode, Anzegem (*)

Afspraak: 9u30 Kasteel Hemsrode, Hemsrode 3, Anzegem
Gidsen: Christine Hanssens en Eddy Saveyn 0477/03.20.75

Zondag 16 oktober Nieuw Goed te Parijs, Deinze (familietocht!)

Afspraak: 14u00 Hoek Gampelaeredreef-Krekelstraat Deinze
Gids: Eddy Saveyn 0477/03.20.75

Zaterdag 22 oktober Uitloper van de Oudenberg

Afspraak: 9u30 Parking Woonzorgcentrum Denderoord, Hoge Buizemont 247 Overboelare (Geraardsbergen) Gids: Willem Boonen 0479/09.80.37

Zaterdag 29 oktober Spitaelsbossen Wortegem ()**

Afspraak: 9u30 Kalkhoevestraat Waregem Gids: Eddy Saveyn 0477/03.20.75

Zaterdag 12 november Brakelbos

Afspraak: 13u30 kerk Oprakel Gids: Eddy Saveyn 0477/03.20.75

Mycologia Zuid-West-Vlaanderen

<https://www.mycologia.eu/> Christine.hanssens@gmail.com

Woensdag 5 oktober Paddenstoelen op de begraafplaats van Wervik

Afspraak: 13u30 Parking parkbegraafplaats Hansbekestraat, 8940 Wervik
Gids: Joseph Iserbyt

Zaterdag 8 oktober Paddenstoelen zoeken in de Huwijbossen in Lichtervelde

Afspraak: 13u30 Beverenstraat 90, 8810 Lichtervelde Gids: Jimmy Desmet

Woensdag 19 oktober Paddenstoelentocht in Gaverdomein in Harelbeke

Afspraak: 13u30 Parking Zuid aan het domein (Koutermolen, Eikenstraat)
Gids: Marc Rouzeré

Zaterdag 5 november Rhodesgoed Kachtegem

Afspraak: 13u30 Parking aan het domein
Gids: Jimmy Desmet

Woensdag 16 november Microscopie van paddenstoelen

Afspraak: 13u30 NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, 8500 Kortrijk
Gids: Christine Hanssens

Woensdag 7 december Paddenstoelen zoeken in domein Bergelen in Gullegem

Afspraak: 13u30 NEC Bergelen Rijksweg, 8560 Gullegem

Gidsen: Marc Rouzeré en Joseph Iserbyt

Woensdag 21 december Microscopie van paddenstoelen

Afspraak: 13u30 NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, 8500 Kortrijk

Gids: Christine Hanssens

